

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Bjørn Tore Søfting
Skallelv
9800 VADSØ

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2020/7518-3 432.3

Deres ref.

Dato 16.08.2022

Dispensasjon til bruk av ATV i forbindelse med sauehold i Komagdalen i Varangerhalvøya nasjonalpark

Det vises til henvendelse om dispensasjon for motorisert ferdsel på barmark i forbindelse med sauedriften hvor det ønskes tilsvarende dispensasjon som gitt sist; i 2020.

Vedtak

Med hjemmel i verneforskriften for Varangerhalvøya nasjonalpark § 3 punkt 6.3 c gis **Bjørn Tore Søfting, Irene Gallavara og Svein Reidar Jensen** tillatelse til bruk av lett motorkjøretøy (motersykel/moped/firehjuling) på barmark i forbindelse med husdyrhold på følgende eksisterende kjørespor fra **16 august og ut barmarksesongen 2022**:

- 1 På etablert kjørespor fra Finnelva vest for Komagelva til Veisende - hytta (UTM-koordinat på sluttunkt 36 W 397183 7798966).

Det skal ikke kjøres parallelt med gammel anleggsvei, men i kjøresporet på anleggsveien grunnet slitasjeutfordringer i området.

Tillatelsen gjelder ikke for motorferdsel til ordinært *tilsyn* av sauene.

Tillatelsen gjelder kun for nødvendig person- og godstransport i jordbruksnæring, definert som:

- ren *uttransport* av materiell
- utkjøring av materiell og mannskap i forbindelse med *sanking* om høsten
- *gjeting* (definert som "aktiv flytting av dyrene fra et sted til et annet")

Tillatelsen er gyldig på følgende vilkår:

- Denne tillatelsen må medbringes under kjøring og fremvises ved kontroll.
- Kjøringen skal skje hensynsfullt, og slik at fuglelivet, dyrelivet og reinflokker i området ikke forstyrres
- Inntil to kjøretøy samtidig

Klageadgang

Nasjonalparkstyrets vedtak kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci

Naturrestat

Syltefjorddalen naturrestat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturrestat, Sandfjordneset Naturrestat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

forvaltningslovens §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet, og sendes via nasjonalparkstyret jamfør forvaltningslovens § 32.

Behandlingsmåte

Det er forvaltningspraksis etter avgjørelser i styre og arbeidsutvalg for å innvilge barmarkskjøring i forbindelse med sauehold for Bjørn Tore Søfting og Irene Gallevara på den aktuelle traseen.

Søknaden er behandlet av nasjonalparkforvalter, som i sak 13/2013 i Varangerhalvøya nasjonalparkstyre er delegert myndighet til å fatte vedtak i saker som behandles etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser om ferdsel. Forvalter ble også delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret til å vurdere kurante saker i styremøte ST13/2016. I dette tilfellet fornying av dispensasjon gitt av styret eller arbeidsutvalg tidligere, og forutsetningene er tilnærmet uendret.

Søknaden

Det oppgis at det for året 2022 er det behov på samme bakgrunn som tidligere søknader. Det søkes i år for kjøring fra Finnelva til Veis – ende hytta i forbindelse med sauedrift.

Traséen som omsøkes skal benyttes i forbindelse med utkjøring av personell, nødvendig utstyr, saltsteiner, og under samling også kraftfôr for å holde sauene innenfor et geografisk område før nedsanking.

I år søkes også om at medhjelper Svein Reidar Jensen kan benytte dispensasjonen. I fjor ble det søkt for Bjørn Tore Søfting, Irene Gallevara og to medhjelpere. I 2019 og 2020 ble det gitt tillatelse til to kjøretøy samtidig.

Dispensasjonen går inn i beitelagets samlede tiltak og også andre gårdbrukeres dyr blir fanget opp av disse tiltak.

Vurdering av søknaden

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Søknaden er behandlet etter verneforskriften for Varangerhalvøya nasjonalpark og naturmangfoldloven (NML). Motorferdselloven gjelder i tillegg, men den har kommunen myndighet på.

Verneforskriften

Varangerhalvøya nasjonalpark er vernet fordi den representerer et stort og tilnærmet urørt naturområde. Parken skal bevare den mest arktisk pregete delen av fastlands-Norge, med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev, og unike samiske kulturminner. Verneverdiene er nærmere beskrevet på www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvoya.

Forskriftens § 3 punkt 6.1. gir et generelt forbud mot motorferdsel:

"Motorferdsel i nasjonalparken er forbudt på land og vann, og i lufta under 300 meter."

I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, mens § 3 punkt 6.3 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til en del kjøreformål.

Kjøringen som Søfting og Gallavara søker om, kommer inn under § 3 punkt 6.3 bokstav c, som sier at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

"Bruk av traktor eller annet lett motorkjøretøy på barmark i forbindelse med husdyrhold etter eksisterende kjørespor avmerket i forvaltningsplanen etter § 5."

Dette er en såkalt «spesifisert tillatelsesbestemmelse», som nasjonalparkstyret *kan* gi tillatelse til. I Miljødirektoratet sin veileder «Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter M106-2014» presiseres det at selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert tillatelsesbestemmelse, må det likevel foretas en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis. Videre presiseres det at når forskriftene bruker formuleringen "*kan gi tillatelse til*" betyr ikke det at forvaltningsmyndigheten skal gi dispensasjon, men at forvaltningsmyndigheten kan vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi tillatelse.

Inntil en forvaltningsplan er vedtatt, legger nasjonalparkforvalter tidligere praksis og befaringer i de omsøkte områdene til grunn for sine innstillinger i denne type saker. Traseen befares årlig. Det søkes om å kjøre på syd-vestsiden av Komagelva på en gammel anleggsvei.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens § 7 sier at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

Påvirkning på naturmiljøet

Søk i databasene "Naturbase" og "Artskart" viser at den aktuelle delen av nasjonalparken er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter, blant annet for den fåtallige og sårbare fjellreven.

Det er kjent at kjøring med motorisert kjøretøy på barmark kan ved både syn og lyd virke forstyrrende på dyre- og fugleliv, og på andre ikke-motoriserte brukere av området. Kjøring med firehjuling på barmark kan gi skader på planteliv og terreng, som det kan ta lang tid før forsvinner. Dette gjelder spesielt i fuktige områder, og særlig på myrer, langs bekker og langs elver. Jordsmonnet på Varangerhalvøya er tynt og lett utsatt for slitasje. Fortiden har økt ferdsel til fots langs det aktuelle kjøresporet medført at det etableres paralelle stier langs etablert kjørespor, da fotgjengere synes å heller ville gå på lyngen på siden av veien istedenfor på kjøresporet som består av grus og småstein. Det er satt opp skilt med henvisning til gående om at de følger etablert kjørespor fremfor paralelle stier. Nasjonalparkstyret har bestemt at traseen skal overvåkes med etablering av bevaringsmål mht. slitasje da flere paralelle stier har oppstått langs veien pga. økende omfang av gående og syklende som ikke bruker etablert kjørespor. I dette tilfellet forutsettes at det vil bli kjørt på gammelt kjørespor og ikke parallellt. Begrenset kjøring på allerede eksisterende kjørespor har imidlertid mindre konsekvenser enn kjøring utenfor eksisterende spor. Kjøring på etablert kjørespor (på gammel anleggsvei) vil ikke øke den samlede belastningen nevneverdig. På bakgrunn av dette mener nasjonalparkforvalter at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om mulige virkninger på naturmiljøet, og dermed kommer ikke naturmangfoldlovens § 9 («føre-var-prinsippet») til anvendelse.

Vurdering av om tillatelse skal gis

Reinbeitedistrikt 6 spilte inn til tillatelsen gitt i 2019:

!Vi mener det er svært uheldig at det legges opp til foring i GRØNNBEITE sesongen, med saltslikkesteiner. Dette medfører større risiko for sykdoms spredning.!

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre tok saken til orientering i styremøte.

Forvalter vil bemerke at det ikke er saltslikkesteiner utplassert i nasjonalparken.

Nasjonalparkforvalter vurderer at søkerne som er aktive i driften på gården, har et behov for motorisert ferdsel i forbindelse med sitt sauehold. Verneforskriften åpner for motorferdsel i forbindelse med husdyrhold etter *eksisterende kjørespor*. Miljødirektoratet definerer eksisterende kjørespor som kjørespor som synes i terrenget i dag. Gjengrodde kjørespor kommer ikke under definisjonen.

I 2015 ble de omsøkte traséene befart, og man kom da til at det er eksisterende kjørespor på grusveien/stien fra Finnelva til Veisende – hytta, på vestsiden av Komagelva.

Grusveien/stien slutter rett etter Veisende-hytta, og mellom Veisende-hytta og Porthytta er det en tydelig sti i terrenget og delvis kjørespor noen steder. Terrenget er imidlertid myrlendt og bløtt på mye av strekningen, og kjøring på barmark på denne strekningen vil etter forvalters vurdering innebære stor risiko for terrengskader. Statens naturoppsyn sine observasjoner over flere år støtter denne vurderingen.

Ut i fra disse vurderingene mener forvalter at det kan gis tillatelse til kjøring på eksisterende kjørespor fra Finnelva til Veisende – hytta. En begrenset nødvendig kjøring langs deler av eksisterende kjørespor i forbindelse med person- og godstransport i jordbruksnæring vil ikke påvirke naturmiljø eller samlet belastning nevneverdig. Søker opplyser at det ofte benyttes et kjøretøy med en passasjer som settes av ved sinking.

Forvalter vurderer at det ikke er aktuelt å pålegge søker utgifter for tiltak som forhindrer eller begrenser skader på naturmiljøet (naturmangfoldloven § 11).

Så lenge motorferdselen på barmark i dette tilfellet begrenses til nødvendig kjøring med lett kjøretøy i forbindelse med person- og godstransport i jordbruksnæring langs deler av eksisterende kjørespor, vurderer nasjonalparkforvalter dette som en [miljøforsvarlig driftsmetode i henhold til naturmangfoldloven](#) § 12. Kjøringen skal kun skje på avgrensede deler av allerede eksisterende kjørespor, og det knyttes vilkår til tillatelsen om å ta hensyn til naturmiljøet.

Nasjonalparkstyret og Statens naturoppsyn følger imidlertid med på tilstanden på eksisterende kjørespor i nasjonalparken. Dersom det oppstår nye kjøreskader, eller gamle kjøreskader forverres, vil det få betydning for behandlingen av fremtidige søknader om barmarkskjøring på kjøresporene.

Presisering av tillatelsens omfang

Tillatelsen gjelder kun for *nødvendig person- og godstransport i jordbruksnæring*. Landbruks- og matdepartementet og Direktoratet for naturforvaltning har tolket denne ordlyden (i motorferdselloven § 4 c) til å omfatte:

- ren *uttransport* av materiell inklusive saltsteiner mv.
(dette bør imidlertid gjøres på vinterføre)
- kjøring av materiell og mannskap i forbindelse med *sanking*
(dvs. nedsanking om høsten)
- *gjeting*
(i den begrensede betydningen” aktiv flytting av dyrene fra et sted til et annet”)

I forbindelse med denne fortolkningen blir det presisert at for *sanking* og *gjeting* kan motorkjøretøy kun nyttes for transport av materiell og mannskap fram til et utgangspunkt for slik aktivitet.

Ordinært *tilsyn* (definert som visuell kontroll av at dyrene er til stede der de skal være og er friske) skal skje hyppig, minst en gang per uke, og defineres av fagmyndighetene ikke som nødvendig kjøring. Dersom dette skulle være tillatt, ville det medført store mengder motorferdsel på barmark.

Siden verneforskriften er strengere enn motorferdselloven, er det følgelig ikke aktuelt å tillate motorferdsel til flere formål innenfor en nasjonalpark enn utenfor. Nasjonalpark-styret tillater derfor ikke kjøring i forbindelse med ordinært *tilsyn*. Det er kun kjøring for *uttransport* av materiell, *sanking* og *gjeting*, etter definisjonene ovenfor, som er tillatt.

Vurdering av vilkår i tillatelsen

I år er det tilføyd en person ekstra i tillegg til Bjørn Tore Søfting og Irene Gallavara. Dette gjelder Svein Reidar Jensen. At flere personer knyttet til sauedriften og at disse får anledning til å benytte ATV i arbeidet vil neppe øke omfanget av motorferdselen så lenge det er gitt vilkår om at man benytter inntil to kjøretøy samtidig (som i 2019).

Søker oppgir at det kan være behov for kjøring fra 5 august i år. Ferieavvikling gjør at saken måtte besvares senere.

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Finnmarkseiendommen
Statsforvalteren i Troms og
Finnmark
Båtsfjord kommune

Postboks 133

Hildberggt. 18

9811 VADSØ

9990 BÅTSFJORD

Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Sno Vadsø 2			
Vardø kommune	Postboks 292	9951	VARDØ
Reinbeitedistrikt 6	v/Asllat Niillas Smuk, Rasengveien 2	9840	VARANGERBOTN
	Postboks 501		
Finnmark politidistrikt v/ Reinpolitiet		9917	KIRKENES
SNO Vadsø			